

REKABET FORUMU

HUKUK-EKONOMİ-POLİTİKA

Mayıs 2015
Sayı: 94

Ayda Bir Yayınlanır

Sahibi: Rekabet
Derneği adına
Av. Dr. İbrahim Gül

Editör:
Yrd. Doç. Dr. Şirin Güven
GSM:+90 545 902 80 58
e-posta:
sguven@cankaya.edu.tr

Yazı Kurulu:
Erdal Türkkan, Uğur Emek,
İbrahim Gül, Gönenç
Gürkaynak, Nejdet
Karacehennem, Nurkut
İnan, Ercan Kumcu,
Gamze Aşçıoğlu Öz,
Hamdi Pinar, Kubilay
Atasayar, Müfit Sonbay,
Nahit Töre Uğur Özgöker,
Yavuz Ege, Yılmaz Aslan

Genel Merkez:
Tuna Caddesi No: 27/3
Kızılay, Çankaya ANKARA

GSM:+90.533 6272474
Tel:+ 90.312 435 6813
Faks:+90 312 4356816
e-posta:
rekabetgenel@gmail.com

İstanbul Şubesi:

Başkan: Av. Dr. Kemal
Erol

Adres: Süleyman Seba
Caddesi, Spor Apt. No:
62/4 Akaretler/Valideçeşme
Beşiktaş İSTANBUL
Tel:+90 212 236 53 00

WEB:
www.rekabetderneği.org

İLK YAZI

***Prof. Dr. Erdal TÜRKKAN**

**SİYASİ PARTİLERİN 2015 SEÇİM
VAATLERİNDE REKABETİN YERİ.....s.2**

MAKALE

***Mert KARAMUSTAFAOĞLU**

**ENERJİ SEKTÖRÜNDE YATIRIM YAPMAMA
YOLUYLA HAKİM DURUMUN KÖTÜYE
KULLANILMASI.....s.6**

DUYURU

Toplantı Duyurusu: Ankaras.11

Toplantı Duyurusu: İstanbul.....s.12

Duyuru: Rekabet Derneği İki Dalda En İyi Makale

Ödülü Verecek.....s.13

**Bu dergide yer alan yazıların telif hakları yazarlarına aittir.
Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.**

Rekabet Derneği Hakkında Kısa Bilgi

Rekabet Derneği 20 Mayıs 2004 tarihinde kuruluşunu tamamlamış bir sivil toplum örgütüdür. Derneğin amacı Türkiye’de rekabet ortamının ve rekabet kültürünün gelişmesine katkıda bulunmaktır. Derneğin Genel Merkezi Ankara’da olup İstanbul Şubesi 10 Mart 2005’ten itibaren faaliyete geçmiştir. Dernek Rekabet Kurumu’nun eski başkan ve üyeleri, rekabet ve regülasyon üzerine çalışan üniversite öğretim üyeleri, bazı gazeteci, sanayici, bankacı ve hukukçular tarafından kurulmuştur. Tüm düzenleyici kurumların eski başkanları Derneğin tabii üyesidir.

Derneğin Yönetim Kurulu: Av. Dr. İbrahim Gül (Başkan), Ahmet Fatih Özkan (II.Başkan), Prof. Dr. Erdal Türkkan, Doç. Dr. Nurkut İnan, Doç. Dr. Uğur Emek, Yard. Doç. Dr. Gamze Aşçıoğlu Öz, Mert Karamustafaoğlu, Sadık Burak Gelir ve Onur Arı’dan oluşmaktadır.

Derneğin İstanbul Şubesi Av. Dr. Kemal Erol Başkanlığında faaliyetini sürdürmektedir.

Dernek aylık Rekabet Forumu’nu elektronik olarak yayınlamakta ve düzenli aylık bilimsel toplantılar düzenlemektedir.

İLK YAZI

SİYASİ PARTİLERİN 2015 SEÇİM VAATLERİNDE REKABETİN YERİ

Prof. Dr. Erdal Türkkan (erdalturkkan@hotmail.com)

Siyasî Partiler 2015 Seçim Bildirgelerini yayınladı. Bu bildirgelerde rekabet anlayışı üç ana boyutuyla ele alınmaktadır. Bunlardan birincisi rekabetçi piyasa ekonomisine bakıştır. Konunun ikinci ana boyutu rekabet gücünün artırılması ile ilgilidir. Konunun üçüncü boyutu da haksız rekabetin engellenmesidir. Bu boyutlar yanında özellikle sosyal adaleti sağlamaya yönelik politikaların da hem rekabet koşullarını hem de rekabet kültürünü etkilemesi söz konusudur. Bu yazıda yukarıdaki boyutlarda Mecliste temsil edilen dört siyasî partinin görüşleri özetlenmeye çalışılacaktır.

Rekabetçi Piyasa Ekonomisine Bakış: Rekabetçi piyasa ekonomisine bakışı belirleyen beş önemli koşul vardır. Bunlardan birisi girişimci güvenliğinin sağlanması, ikincisi rekabet ihlallerinin engellenmesi ve doğal tekellerin düzenlenmesi, üçüncüsü devlet yardımlarının rekabete uygunluğu, dördüncüsü kamu ihalelerinde rekabetin sağlanması, beşincisi de kamu girişimciliğine ve kamu özel sektör işbirliğine bakış açıdır.

-Rekabetçi piyasa ekonomisi tercihi: 2015 Seçimlerine gidilirken Türkiye’de HDP hariç tüm siyasî partiler açıkça rekabetçi piyasa ekonomisini benimsediğini ifade etmektedir. Ancak bu söylem tek başına yeterli değildir. Bu tercihin içinin doldurulması gerekmektedir. Bu açıdan dikkat çeken ilk husus, 2015 beyannamelerinde özel girişimcinin öneminin vurgulanmasıdır. Bu konuda CHP’nin, girişimci güvenliğinin sağlanmasına ayrı ve özel bir önem vermiş olması önem kazanmaktadır. Bu açıdan CHP çeşitli somut öneriler getirmektedir. Bu önerilerden birisi, siyasî iktidarın muhalif girişimciler üzerinde baskı kurmasını engellemek amacıyla Gelir İdaresi Başkanlığının özerkleştirilmesidir. Diğer önemli bir husus, CHP’nin tüm bağımsız düzenleyici kuruluşların özerk olması gereğini vurgulamasıdır. CHP, ayrıca bu konuda hukukun üstünlüğü ilkesine uyulması gereğine de vurgu yapmaktadır. MHP’nin de girişimci güvenliğini pozitif yönde etkileyecek bir yaklaşım içinde olduğu görülmektedir. AK parti ise girişimcilik iklimini iyileştirme anlayışı içinde olduğunu belirtmekle birlikte, iktidarı sırasında çeşitli eleştirilere konu olan hususlarda sessiz kalmayı tercih etmektedir. Bu açıdan bağımsız düzenleyici kurumların bağımsızlığının budanması hatta tamamen kaldırılması önemli bir husustur. Ayrıca gelir idaresinin özerkleştirilmesi konusunda da AK Parti’nin çok negatif bir yaklaşımı olduğu bilinmektedir.

2015 Seçim bildirgelerinde tüm siyasî partiler piyasa aksaklıklarının giderilmesi hususunda görüş birliği içinde olmakla birlikte, piyasa aksaklıklarının nasıl giderileceği hususunda önemli

görüş farklılıkları vardır. AK partisi piyasa aksaklıklarının düzeltilmesinde önemli rol oynayan Rekabet Kurumu ve sektörel düzenleyici kurumların (EPDK, Bilgi Teknolojileri Kurumu gibi) siyasî iktidarın kontrolü altında olmasını tercih etmektedir. Buna karşılık CHP, Rekabet Kurumu başta olmak üzere, düzenleyici kurumların bağımsızlığını ve özerkliğini sağlama niyet ve iradesini açıkça ortaya koymaktadır. Benzer bir durum MHP için de söylenebilir. Rekabet Kurumu'nun ve sektörel düzenleyici kurumların bağımsızlığı (özerkliği), şüphesiz piyasa aksaklıklarının siyasî mülahazalardan uzak bir biçimde gerçekleştirilebilmesi açısından önem kazanmaktadır.

Devlet yardımlarının rekabete uygunluğu konusu, genel olarak, seçim bildirgelerinde sessiz kalınan hususlardan birisidir. Çünkü seçmenin bu konuda bir hassasiyeti mevcut değildir. Esasen bu konu özellikle AB ile ilişkilerde sürekli masadadır.

Kamu ihalelerinde rekabetin sağlanması, rekabetçi piyasa ekonomisinin olmazsa olmaz koşullarından biridir. Bu konuda AK Parti 2003'ten sonra tüm eleştiri ve uyarılara rağmen maalesef geri adımlar atmaya başlamıştır. 2015 Seçim bildirgesinde de bu politikasını değiştireceğine dair açık bir ifade söz konusu değildir. CHP ve MHP ise bu konuda hassas olduklarını açıkça ifade etmişlerdir. Bu açıdan, bir yandan kurumun özerk yapısının restorasyonu, diğer yandan da yasa dışına çıkarılan nihale alanlarının tekrar yasa kapsamına alınması söz konusudur.

Siyasî partilerin kamu girişimciliğine ve kamu özel sektör işbirliğine bakış açıları da rekabet ortamının geliştirilmesi açısından önemli bir husustur. Bu konuda AK Partinin yaklaşımı ilk bakışta rekabetle daha barışık görünmektedir. Çünkü AK Parti özelleştirmeler konusunda ve kamu girişimciliği konusunda daha net bir tutuma sahiptir. CHP ise özel sektörün yeterli olmayacağı alanlarda kamu teşebbüslerinin (belediye teşebbüsleri dâhil) devreye girmesinden söz etmektedir. Bu durum, ilk bakışta bir geçmişe dönüş arzusu izlenimini vermektedir. Ancak burada dikkatten kaçmaması gereken husus, CHP'nin kamu ve belediye iktisadi teşebbüslerinin özerk olacağı, yani siyasî iktidarın etkisine konu olmayacağı vurgusunu yapmış olmasıdır. Bunun ne ölçüde mümkün olabileceği şüphesiz tartışmalı bir konudur. Aynı şekilde, CHP'nin kooperatifçiliğin ve kooperatif birliklerinin geliştirileceği vaadi de, geçmişteki uygulamalar ışığında kafalarda bazı soru işaretleri uyandırabilir. Benzer endişeler AK Partinin kamu özel teşebbüs işbirliği modeli konusunda da söz konusudur. Kamu özel işbirliği projelerinin (özellikle Yap İşlet Devret modeli), AK Parti iktidarı döneminde çeşitli yöntemlerle rekabetin ağır şekilde ihlâl edildiği bir kayırmacılık aracı haline dönüştüğü kanısı yaygındır. CHP yaklaşımı için söylenenlerin MHP yaklaşımı için de söylenmesi mümkündür. HDP ise, "özerk kooperatifçilik" ağırlıklı, geçmişte Yugoslavya 'da uygulanana benzer bir özyönetim modeli önermektedir. Bu modelin rekabetle barışık ve uyumlu olması söz konusu değildir.

Rekabet Gücünü Arttırma: 2015 seçim beyannamelerinde tüm siyasî partiler Dış Dünya ile ekonomik bütünleşmeyi, özellikle de AB ile entegrasyon hedefini benimsemektedir. Bu durum, genel olarak rekabetçi ve kurallı piyasa ekonomisi tercihini içerdiği gibi, yüksek bir rekabet gücü arayışını da zorunlu kılmaktadır. Ancak burada önemli olan husus, rekabet gücünün küresel kurallarla uyumlu biçimde yani rekabeti bozmadan arttırılmasıdır.

Rekabet gücünün arttırılmasında tüm siyasî partilerin öngördüğü temel politikalardan birisi, AR-GE harcamalarına ve ileri teknoloji kullanım ve yaratılmasına ağırlık verilmesi yönündedir. Bu alanda siyasî partiler(HDP hariç) AR-GE harcamalarının GSYIH içindeki payını % 3 gibi iddialı bir düzeye çıkarmayı taahhüt etmektedir. Rekabet gücünün arttırılmasında öne çıkan ortak politikalardan birisi de, genel olarak eğitime ve spesifik olarak da işgücü eğitimine ağırlık verilmesidir. Bu yöntemlerin, esas itibarıyla rekabeti ihlâl etmeden kullanılması mümkündür. Dış ekonomik entegrasyonun geliştirilmesi ve özellikle de yabancı sermayeden yararlanılması konularında da, siyasî partiler arasında bir görüş ve anlayış birliğinin olması olumlu bir gelişmedir.

Siyasî partiler, kısa dönemde telâfi edilemeyecek dış rekabet gücü eksikliğini de, yerli sanayiye özellikle kamu alımlarında öncelik tanınması yoluyla yapmayı hedeflemektedir. Bu yöntem özellikle AK Parti ve MHP programlarında vurgulanmıştır.

CHP rekabet gücünün arttırılmasında kamu teşebbüslerinin olumlu bir rol oynayabileceği görüşündedir. Bu anlayışla AR-GE faaliyetlerinde kamunun rolünün arttırılması önerisi yanında, özel teşebbüsün düşük kârlılık veya yüksek risk nedeniyle girmediği alanlara kamu teşebbüslerinin devreye girmesi önerisini getirmektedir.

Haksız Rekabetin Engellenmesi: Özellikle tüketicinin korunması yoluyla haksız rekabetin engellenmesi konusunda da tüm siyasî partiler hassasiyet sinyalleri vermektedir.

Diğer vaatlerle rekabetin ilişkisi: Gelir dağılımı adaletsizliğinin giderilmesi konusunda siyasî partiler birbirleriyle yarış halinde görünmektedir. Bu durum rekabet ortamını ve rekabet kültürünü etkileyebilecek boyutlar taşımaktadır. Bu bağlamda üç husus özel bir önem kazanmaktadır:

-İşgücü piyasasını katılaştırıcı öneriler: Gelir dağılımını iyileştirmek veya çalışanların iş güvenliğini arttırmak amacıyla yapılan çeşitli öneriler işgücü piyasasını katılaştırıcı sonuçlar doğurabilir. Bu bağlamda geçici ve mevsimlik işgücünün tam zamanlı hale getirilmesi işgücü piyasasını katılaştıracaktır. Diğer taraftan, ortalama verimliliğe yaklaştıracak şekilde asgarî ücretin arttırılması da işgücü piyasasını katılaştırabilir. Bu durumda, hem rekabet gücünün arttırılması hem de işgücü piyasasının etkin işleyişi yoluyla işsizliğin azaltılması zorlaşmış olacaktır.

-Makro ekonomik dengeleri ve özellikle enflasyonu olumsuz yönde etkileyebilecek etkiler: Ekonominin imkânları zorlanarak sosyal yardımları, asgari ücretin vs artırılması makro ekonomik dengeleri bozma tehlikesi yaratır. Bu ise rekabet ortamını çok olumsuz yönde etkilediği gibi, bizatihi düşük gelirliilerin aleyhine sonuç doğurabilir.

Gelir dağılımını iyileştirme amacıyla tüm düşük gelirliilere karşılıksız para transferi yapılması, aylıklığı ve tembelliği teşvik ederek rekabet kültürünün gelişmesini geciktirebilir. Bu açılardan CHP ve MHP'nin vaatlerinin AK Partiye göre daha sorunlu olduğu söylenebilir.

Hukuk devleti anlayışı ve dış politikaya bakış da rekabet koşullarını etkileyebilir. Kuvvetler ayrılığı ve hukuk devleti ilkelerine aykırı uygulamalar rekabeti çok olumsuz biçimde etkileyebilir. Bu açıdan AK Parti'nin gerek başkanlık sistemi gerekse "paralel yapı" ile mücadele konusundaki yaklaşımları endişe verici nitelikte görünmektedir. Aynı şekilde, AK Parti'nin dış politikada komşuların içişlerine karışma yaklaşımı da mevcut rekabet gücünün değerlendirilmesi açısından sorunlar yaratma potansiyeline sahiptir. Bu açıdan, CHP ve MHP'nin daha rekabet dostu bir yaklaşım içinde olduğu söylenebilir.

Son olarak, HDP'nin yaklaşımlarının, genel olarak, rekabetçi anlayış ile uyum içinde olmadığı ve HDP'nin piyasa ekonomisine "alternatif bir âdemi merkezîyetçi özerk ekonomi anlayışını savunduğu görülmektedir. Esasen HDP programı, rekabeti ilgilendiren pek çok konuda sessiz kalmaktadır.

MAKALE**ENERJİ SEKTÖRÜNDE YATIRIM YAPMAMA YOLUYLA
HÂKİM DURUMUN KÖTÜYE KULLANILMASI****Mert Karamustafaoglu** (mertkaramustafaoglu@gmail.com)**1. Enerji Sektöründeki Serbestleşme Hareketindeki Temel Dinamikler**

Türkiye’de enerji sektöründeki ilk rekabetçi pazarın oluşturulmasını amaçlayan 4628 sayılı Kanun’un yürürlüğe girdiği 2001 tarihi, aynı zamanda, rekabet ortamında özel hukuk hükümlerine göre işleyen güçlü bir elektrik piyasasının kurulması için başlayan regülasyon hareketinin de başlangıcı olarak kabul edilebilir. 4628 sayılı Kanun’un yerine 2013 yılında yürürlüğe giren 6446 sayılı Kanun da aynı esası benimseyerek, elektrik piyasasıyla tüketicilerin kaliteli, yeterli, düşük fiyatlı ve çevreyle uyumlu şekilde, ancak rekabete dayalı bir piyasa düzeninde elektrik enerjisine ulaşmasını kabul etmiştir.¹ Elektrik piyasasında serbestleşmenin başlangıcı olarak kabul edilebilecek gerek 4628 sayılı Kanun gerekse de 6446 sayılı güncel Elektrik Piyasası Kanunu uyarınca rekabetin sağlanmasının en öncelikli amaçlar arasında yer aldığı görülmektedir. Benzer şekilde, 2001 yılında yürürlüğe giren 4646 sayılı Doğal Gaz Piyasası Kanunu da, aynı esaslar çerçevesinde rekabetçi bir piyasa düzenini amaçlamaktadır.

2001 yılından beri süregelen serbestleşme hareketinin neticesinde, dikey bütünleşik, tekel olarak tüm faaliyetlerin genelde bir kamu kuruluşu tarafından yürütüldüğü bir sistemden, piyasa faaliyetlerinin ayrıntılı olarak düzenlendiği ve rekabete dayalı bir piyasa düzenine doğru büyük bir değişimin yaşandığı görülmektedir. Bir yandan yapılan ayrıntılı ve teknik düzenlemeler neticesinde oldukça karmaşık ve teknik bir görünüme bürünen enerji piyasasının, öte yandan da bu yeni oyuncularının çeşitlenen faaliyetleri çerçevesinde rekabet hukuku anlamında yepyeni ihlâl türleri ile karşı karşıya kaldığı düşünülmektedir.

Özellikle AB rekabet hukuku uygulamasında son dönemde enerji sektöründe ortaya çıkan “stratejik yatırım yapmama yoluyla hâkim durumun kötüye kullanılması”na ilişkin EN² kararıdır. Anılan karar, uzun dönemli kapasite rezervasyonları ve stratejik yatırım yapmama ya da bilinçli olarak düşük yatırım yapma yoluyla hâkim durumun kullanılması gibi çok kritik tartışmaları ve kavramları incelemektedir. Ancak anılan karar, anılan teşebbüsün verdiği

¹ 6446 sayılı Elektrik Piyasası Kanunu madde 1. (30/3/2013 tarih ve 28603 sayılı Resmi Gazete).

² AB Komisyonu’nun 11.5.2007 tarihli, MEMO/07/187, COMP/39.315-ENI; basın açıklaması; Ayrıca AB Komisyonu’nun, COMP/B-1/39.315-ENI sayılı dosyaya ilişkin duyurusu, AB Resmi Gazete No: 010 Nr. C 55/13.

taahhütlerle sona ermiş ve bu çok kritik ve tartışmalı ihlâl tipinin tam olarak tespiti AB Komisyonu tarafından yapılmamıştır. Yine benzer şekilde İtalyan Rekabet Otoritesi *ENI – TTPC Pipeline*³ kararı ile yatırım yapmamak yoluyla hâkim durumun kötüye kullanılması kavramını gündeme getirmiştir. Her iki karardaki tespitler ışığında anılan ihlâl türünün kendine has özellikleri olduğu ve karmaşık bir yapı içerdiği anlaşılmaktadır.

2. Yatırım Yapmama Yoluyla Hâkim Durumun Kötüye Kullanılması

Bilindiği üzere, 4054 sayılı Rekabetin Korunması Hakkında Kanun'un "Tanımlar" başlığını taşıyan 3. maddesinde hâkim durumun, "*Belirli bir piyasadaki bir veya birden fazla teşebbüsün, rakipleri ve müşterilerinden bağımsız hareket ederek fiyat, arz, üretim ve dağıtım miktarı gibi ekonomik parametreleri belirleyebilme gücünü*" ifade ettiği yer almaktadır. Buna paralel olarak, anılan Kanun'un 6. maddesi uyarınca hâkim durumun kötüye kullanılması yasaklanmıştır. Yine benzer şekilde, AB rekabet hukukundaki ilgili hüküm olan Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Anlaşma'nın (ABİDA) 102. maddesinde hâkim durumun kötüye kullanılması düzenlenmektedir. Ancak AB rekabet hukukunda hâkim durumun tanımının, ABİDA'nın ilgili hükmünde yer almadığı, bu kavramın dinamik olan yapısı nedeniyle AB organlarında içeriğinin doldurulmasının kabul edildiği görülmektedir.⁴ Bu çerçevede, özellikle ekonomik ve teknolojik gelişmeler ışığında, hâkim durum ve kötüye kullanma halleri kavramlarının Komisyon ve mahkeme kararları ile doldurulduğu görülmektedir.

ENI kararı ile AB Komisyonu gündemine gelen, *ENI – TTPC Pipeline* kararı ile de İtalyan Rekabet Otoritesi tarafından ihlâl olarak kabul edilen yatırım yapmama yoluyla hâkim durumun kötüye kullanılmasının, bu anlamda anılan kavramın sınırlarını oldukça zorlayan ve çok tartışmalı hususlar içeren bir ihlâl tipi olduğu görülmektedir. *ENI* kararında AB Komisyonu, 6.3.2009 tarihinde *ENI*'nin hâkim durumunu kötüye kullanmış olabileceği iddiaları çerçevesinde bir inceleme başlattığını duyurmuştur. Buna göre *ENI*, İtalya'ya doğalgaz taşınması pazarında ve buna bağlı doğalgaz tedarikine ilişkin alt pazarlarda hâkim durumdadır. AB Komisyonu, *ENI*'nin sahip olduğu doğalgaz iletim hattı üzerinden üçüncü kişilerin gaz taşınması taleplerini reddederek hâkim durumunu kötüye kullanmış olabileceğini anılan açıklamasında ifade etmiştir.

³ Ayrıntılı bilgi için bkz. Wolf Säcker, Berliner Kommentar zum Energierecht içinde, Art.102, kenar numarası 83; Cameron, Competition in Energy Markets, s.354.; DG Competition Report On Energy Sector Inquiry, 10.1.2007, SEC(2006) 1724, kenar numarası 157-160.

⁴ Emmerich V., Kartellrecht, 13. Auflage, s. 118-119.

AB Komisyonu'nun iddialarının iki başlık altında toplandığı görülmektedir. Komisyon, öncelikli olarak ENI'nin ihtiyacı olmadığı halde kendi doğal gaz iletim hattına ilişkin kapasiteleri toplayarak (aşırı kapasite alımı/kapasite sömürüsü) üçüncü şahısların şebekeye erişimini pratik olarak imkânsız hale getirdiğini ve dolayısıyla şebekeye erişim taleplerini reddettiğini ifade etmiştir. İkinci olarak da ENI, stratejik gerekçelerle uluslararası doğal gaz iletim hattına yaptığı yatırımları azaltmış ve bu stratejik yatırım yapmama davranışını rakip teşebbüslerin bu hat üzerinden gaz taşınmasına ilişkin yoğun taleplerine rağmen sürdürmüştür. Anılan uluslararası iletim hatları nedeniyle ENI'nin İtalya'ya doğal gaz taşınması pazarında hâkim durumda olduğu göz önüne alındığında, üçüncü şahısların şebekeye erişiminin engellendiği ve İtalya pazarına daha fazla doğal gaz ithâlinin bu şekilde mümkün olmadığı anlaşılmaktadır. AB Komisyonu, her iki ihlâl olabilecek davranış neticesinde İtalya doğal gaz pazarındaki rekabetin olumsuz yönde etkilenmiş olabileceğini ifade etmiştir.

AB Komisyonu'nun rekabetçi endişelerini gidermek için ENI sahip olduğu üç uluslararası doğal gaz iletim hattı olan TAG, TENP (Almanya hattı), Transitgas (İsviçre hattı) hatlarındaki paylarını satmayı taahhüt etmiştir. AB Komisyonu da anılan taahhütler uyarınca incelemesini sona erdirmiştir. Böylelikle, özellikle "stratejik yatırım yapmama", "aşırı kapasite toplanması" veya "mevcut kapasitelerin sömürülmesi" gibi çok ilginç kavramlar, AB Komisyonu tarafından tam olarak açıklanmadan ve ihlâl olarak içeriği tam olarak ortaya konulmadan verilen taahhütler uyarınca sona erdirilmiştir.

Bir diğer önemli karar, İtalyan Rekabet Otoritesinin *ENI – TTPC Pipeline*⁵ kararıdır. İtalyan Rekabet Otoritesi doğal gaz pazarında hâkim durumda olan ENI'nin doğal gaz toptan satış pazarına, rakipleri Mart 2007 yılında girebilecekken bunu engelleyerek hâkim durumunu kötüye kullandığını ifade etmiştir. Anılan Otorite ENI'nin İtalya ve Tunus arasında yeni bir doğal gaz iletim hattının inşasına başladığını, bu hat üzerinden birçok teşebbüsün doğal gaz taşınması hususunda talepleri bulunduğunu ve ENI'nin bu teşebbüslerle gaz taşınması hususunda anlaşmalar imzalandığını ifade etmiştir. Ancak alt pazar olan doğal gaz tedariki pazarında faaliyette bulunan yavru şirketinin bu hat yoluyla pazara yeni girecek rakiplerin rekabetçi baskısından korumak amacıyla ENI yeni yapılacak bu hattın üzerinden doğal gaz taşınması hususunda çeşitli cezaî şartlar içeren "ship or pay" (taşı ya da öde) anlaşmaları bulunmasına rağmen, hattın yapımını durdurmuştur.

⁵ Ayrıntılı açıklamalar için bkz. İtalyan Rekabet Otoritesinin basın açıklaması <http://www.agcm.it/en/newsroom/press-releases/1093-eni-trans-tunisian-pipeline.html> (erişim tarihi 26.5.2015)

İtalyan Otoritesi kararından ENI'nin, alt pazarda faaliyet gösteren doğal gaz tedarik şirketini rakiplerin rekabetçi baskısından korumak amacıyla yeni doğal gaz hattının yapımına ilişkin yatırımlarını ötelediği anlaşılmaktadır. Bu öteleme neticesinde Mart 2007 yılında bitmesi beklenen yeni doğal gaz iletim hattı ve bu kapsamda İtalyan pazarına yıllık 6,5 milyar metreküplük yeni doğal gaz girişi sağlanamamıştır. İtalyan Otoritesi bu ihlâlin kümülatif etkisinin 9,8 milyar metreküplük yeni doğal gaz girişinin 19 ay gecikmesi olarak tespit etmiştir. Anılan Otorite tarafından bu şekilde yatırımların pazardaki gaz miktarının azaltacak, rakiplerin pazara girişini engelleyecek şekilde ertelenmesinin rekabeti kısıtlayıcı olduğu tespit edilmiştir. İtalyan Otoritesi anılan eylemin ABİDA 102. madde uyarınca hâkim durumun kötüye kullanılması niteliğinde olduğunu tespit ederek ENI'ye 290 milyon Avro'luk idari pazar cezası uygulanmıştır. Otorite ayrıca, ENI'nin hâkim durumun kötüye kullanılması teşkil eden bu davranışını da sona erdirmesi gerektiğini ifade etmiştir. Buna göre ENI, rakiplerinin anılan iletim hattı üzerinden Ekim 2008'e kadar yıllık 6,5 milyar metreküp doğal gaz iletim kapasitesi sağlayacak ve devam eden süreçte Nisan 2008 yılına kadar da yıllık 3,2 milyarlık yeni iletim kapasitesi sağlayacaktır. Son olarak ENI, anılan TTPC doğal gaz iletim hattının zaman içerisinde ortaya çıkabilecek ilâve taşıma kapasitelerine ilişkin ayrımcı olmayan ve objektif bir tahsis mekanizması uygulama yükümlülüğü altındadır.

3. Sonuç

Hâkim durumun kötüye kullanılması yasağının içerdiği dinamik, teknik ancak bir o kadar da belirsiz sayılabilecek kavramlar nedeniyle rekabet hukukunun en ilginç uygulama alanlarından biri olduğu düşünülmektedir. Özellikle enerji sektöründe hâlâ devam etmekte olan serbestleşme ve düzenleme hareketi göz önüne alındığında hâkim durumun kötüye kullanılması kavramı üzerindeki tartışmaların bu sektördeki muhtemel rekabet hukuku tartışmaları çerçevesinde devam edeceği görülmektedir.

AB rekabet hukukunda özellikle yoğun bir taahhüt uygulaması ve mülkiyet ayrıştırması tartışmaları çerçevesinde hâkim durumun kötüye kullanılmasında yeni kavramların tartışıldığı ve bu kapsamda "yatırım yapmamak yoluyla" hâkim durumun kötüye kullanılmasının da bunlardan biri olduğu görülmektedir.

Ancak AB Komisyonu'nun *ENI* kararı ve İtalyan Rekabet Otoritesinin *ENI – TTPC Pipeline* kararlarıyla gündeme gelen yatırım yapmamak yoluyla hâkim durumun kötüye kullanılması kavramının gerek içerdiği yoğun belirsizlik, gerekse de bir şirketin yatırım kararlarına etki etmesi nedeniyle mülkiyet hakkı ve ticaret özgürlüğüne müdahale teşkil ettiği yönündeki yoğun tartışmalar nedeniyle önümüzdeki dönemde de önemini koruyacağı düşünülmektedir.

Mülkiyet ayrıştırmasının kabul edilmediği ve hukuki ayrıştırma esasına göre büyük enerji gruplarının faaliyet göstermesinin kabul edildiği Türk enerji sektörü açısından, anılan kavramın önümüzdeki dönemde önem kazanacağı düşünülmektedir. Şebekeyi elinde tutan hâkim durumdaki teşebbüslerin rakiplerinin faaliyetlerini zorlaştırmak veya tamamen engellemek amacıyla devam eden yatırımlarını kendi grup şirketlerini koruyacak şekilde durdurabileceği veya geciktirebileceği düşünülmektedir. Ancak şebekeye erişimleri neticesinde tedarik pazarlarına girebilecek olan bu rakip teşebbüsler bu eksik veya yetersiz hale getirilmiş yatırımlar neticesinde pazara girişte zorlukla karşılaşabilecektir. Bu durum zaten yüksek riskler ve sermaye gereği nedeniyle pazar giriş engelleri bulunan enerji sektöründeki rekabetçi şartları olumsuz yönde etkileyen bir başka unsur olarak öne çıkabileceği düşünülmektedir.

Rekabet Derneği

PANEL

REKABET UYUM PROGRAMLARI

MODERATÖR:

YRD. DOÇ. DR. GAMZE AŞÇIOĞLU ÖZ

ORTA DOĐU TEKNİK ÜNİVERSİTESİ ÖĞRETİM ÜYESİ

PANELİSTLER:

MELİS ÇOBAN

REKABET UYUM MÜDÜRÜ YRD, ANADOLU EFES

DERYA GENÇ

DANIŞMAN, PAKSOY HUKUK BÜROSU

TARİH : 25 MAYIS 2015 PAZARTESİ, 18:00 - 21:00

**YER : HOTEL Midi, KARYAĐDI SOKAK NO: 40, ÇANKAYA,
ANKARA**

Katılım ve bilgi için: <http://www.rekabetderneği.org>; rekabetgenel@gmail.com;
spismaf@rekabet.gov.tr; +90 312 435 68 13, +90 533 627 24 74

Toplantı Duyurusu

Rekabet Derneği İstanbul Şubesi olarak **28 Mayıs 2015, Perşembe günü, 16.00-18.00 saatleri** arasında Elit World Prestige Otel (4*)’de, Friedrich Naumann Vakfı’nın katkılarıyla gerçekleştireceğimiz etkinliğimizde, Aslan Hukuk Bürosu’ndan **Av. Orhan Ünal** tarafından **“Rekabet Kurulu’nun Tüpraş Kararı Hakkında Değerlendirmeler”** konusu ele alınacaktır. Bu etkinliğimizde sizleri de aramızda görmekten mutluluk duyarız.

Toplantı programı aşağıda yer almaktadır.

Toplantı Yeri ve Tarihi : 28 Mayıs 2015, Elit World Prestige Otel (4*), Talimhane, Taksim

Toplantı Programı :

16.00 - 17.00 : Av. Orhan Ünal tarafından “Rekabet Kurulu’nun Tüpraş Kararı Hakkında Değerlendirmeler” konulu sunum

17.00-17.15 : Kahve Molası

17.15-18.00 : Tartışma ve Soru-cevap

Elite World Prestige Hotel (4*)

Şehit Muhtar Cad. No:40 34435 Talimhane - Taksim

(Ciner Holding karşısı)

Tel: +90 212 297 13 13 +90 212 297 13 13 (Pbx)

Otelin yeri ayrıca <http://www.elitworldprestige.com.tr/iletisim.aspx?pageID=120> adresinden de görülebilir. (Yakın mesafede iki adet “Elite” isimli otel olduğundan, etkinliğimizin düzenlendiği Elite World Prestige Otel’e gelinmesi rica olunur.)

Etkinliklerimize katılım ücretsizdir. Ancak bu toplantıya katılıp katılamayacağınızı en geç 26 Mayıs Salı, saat 12.00’e kadar ozge.icoz@arinnadanismanlik.com ve edaa@kemalerol.net adreslerine bildirmenizi rica ederiz.

Saygılarımızla, Rekabet Derneği İstanbul Şubesi adına Av. Eda Azık

Dr. Kemal Erol Hukuk Bürosu
Süleyman Seba (Spor) Cad.
Spor Apt. 62/4
Valideçeşme - Beşiktaş
34357 İstanbul

Tel: +90 212 236 53 00 +90 212 236 53 00

Fax : +90 212 236 53 07

e-posta: edaa@kemalerol.net

Web: www.kemalerol.av.tr

DUYURU

Rekabet Derneği İki Dalda En İyi Makale Ödülü Verecek

2013 yılında yayınlanan makale, tebliğ vb. eserler arasından Rekabet Hukuku ve Rekabet İktisadı dalında ayrı ayrı en iyi makale ödülü verilmesine karar verilmiştir.

a-Rekabet Hukuku Dalında 2013 yılı En İyi Makale Ödülü

Bu dalda en iyi makale ödülünü hak eden eserin belirlenmesi için Doç. Dr. Nurkut İnan başkanlığında dört kişilik jüri oluşturulmuştur. Jüri, 2013 yılında yayınlanan makale, tebliğ vb. eserleri inceleyip değerlendirecektir. Ayrıca ilgililer rekabetodulu@gmail.com e-posta adresine e-posta göndererek makale vb. yayınların değerlendirmeye alınmasını sağlayabilirler. Ayrıntılı duyuru Derneğimiz web sitesinde ve Rekabet Forumu'nda ayrıca yapılacaktır.

Rekabet Hukuku dalında Jüri başkanı ve üyeler şöyledir:

Başkan: Doç. Dr. Nurkut İnan-Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi Emekli Öğretim Üyesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Gamze Aşçıoğlu Öz-Ortadođu Üniversitesi İİBF Öğretim Üyesi

Üye: Av. Kubilay Atasayar-Rekabet Kurulu Emekli Üyesi

Üye: Şamil Pişmaf -Rekabet Kurumu

b-Rekabet İktisadı Dalında 2013 yılı En İyi Makale Ödülü

Bu dalda en iyi makale ödülünü hak eden eserin belirlenmesi için Doç. Dr. Uğur Emek başkanlığında dört kişilik jüri oluşturulmuştur. Jüri, 2013 yılında yayınlanan makale, tebliğ vb. eserleri inceleyip değerlendirecektir. Ayrıca ilgililer rekabetodulu@gmail.com e-posta adresine e-posta göndererek makale vb. yayınların değerlendirmeye alınmasını sağlayabilirler. Ayrıntılı duyuru Derneğimiz web sitesinde ve Rekabet Forumu'nda ayrıca yapılacaktır.

Rekabet Hukuku dalında Jüri başkanı ve üyeler şöyledir:

Başkan: Doç. Dr. Uğur Emek-Kalkınma Bakanlığı

Üye: Yrd. Doç. Dr. Seyit Mümin Cilasun-Atılım Üniversitesi Öğretim Üyesi

Üye: Yrd. Doç. Dr. Fatih Cemil Özbuğday-Yıldırım Beyazıt Üniversitesi Öğretim Üyesi

Üye: Dr. Ekrem Kalkan-Rekabet Kurumu

Ödüle ilişkin eleştiri ve önerilerinizi lütfen rdrekabetodulu@gmail.com e-posta adresine gönderiniz.

REKABET FORUMU İÇİN Makale Çağrısı

Sayın Dernek Üyelerimiz ve Okuyucularımız

Rekabet Forumu, Rekabet Politikaları ve Rekabet Hukuku'nun uygulamaları içinde bulunan tüm kurum, kuruluş ve kişilere gönderilmektedir. Rekabet Forumu'na göndereceğiniz yazılarla Forum zenginleşecek ve etki alanı genişleyecektir.

Değerli Dernek Üyelerimizden ve okuyucularımızdan ricamız, Rekabet Forumu'na, yaptıkları inceleme, araştırma, yorum ve değerlendirmeleri makale boyutunda göndermeleridir. Katkılarınız yalnız Forum'u zenginleştirmekle kalmayacak, aynı zamanda yararlanan çevrenin de genişletilmesini sağlayacaktır.

Rekabet Forumu için yazılarınızı sguven@cankaya.edu.tr adresine bekliyoruz.